

ПОСЛІДОВНО-ПАРАЛЕЛЬНИЙ ПІДХІД ДО УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ НА ВСІХ РІВНЯХ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

У статті уточнено поняття «управління інноваційним потенціалом». Запропоновано послідовно-паралельний підхід до управління інноваційним потенціалом на всіх рівнях національної економіки. Розроблено структурно-функціональну модель послідовно-паралельного підходу до управління інноваційним потенціалом. Визначено елементи та головні переваги цього підходу. Виявлено характеристики послідовно-паралельного підходу до управління інноваційним потенціалом, відштовхуючись від завдань для забезпечення й організації інноваційного процесу та елементів управління інноваційним потенціалом і діяльністю. Застосування запропонованого підходу дасть змогу поліпшити процес ухвалення управлінських рішень для усіх учасників інноваційної діяльності.

Ключові слова: інновації, інноваційний потенціал, управління, послідовно-паралельний підхід, національна економіка.

YURYNETS Z., KRUGLIAKOVA V.
Ivan Franko National University of Lviv
GNLYANSKA L.
Lviv Polytechnic National University

CONSISTENT AND PARALLEL APPROACH TO INNOVATIVE POTENTIAL MANAGEMENT AT ALL LEVELS OF THE NATIONAL ECONOMY

The article clarifies the concept of «innovative potential management». A consistent and parallel approach to innovation potential management at all levels of the national economy is proposed. The structural-functional model of consistent and parallel approach to innovation potential management has been developed. The elements and main advantages of this approach are certain. Characteristics of the consistent and parallel approach to innovation potential management are determined. These characteristics are built on the basis of tasks for the provision and organization of the innovation process and elements of innovation potential management and activities. The application of the proposed approach will improve the process of adoption of management decisions for all innovation activities participants.

Keywords: innovation, innovation potential, management, consistent and parallel approach, national economy.

Вступ. Швидкі глобалізаційні процеси на світовому ринку ставлять нові вимоги та стимулюють пошук нових підходів до підвищення конкурентоспроможності реального сектору економіки. Саме тому, основним принципом сталого економічного розвитку будь-якого суб'єкта господарювання та економіки країни загалом є проведення активної й ефективної інноваційної діяльності, що зумовлює створення доданої вартості та отримання постійно зростаючого прибутку. Для забезпечення ефективної інноваційної діяльності надійним підґрунтям є інноваційний потенціал, завдяки якому визначається рівень інноваційних можливостей усіх суб'єктів господарювання.

Аналіз досліджень і публікацій останніх років. Дослідження різних питань інноваційної діяльності суб'єктів господарювання відображені у творчих здобутках таких вчених, як О. Амоша, О. Балабан, В. Гесць, С. Іляшенко, Д. Карамішев, М. Кизима, В. Пономаренко, Л. Федулова та ін. Вагомий внесок у вивчення особливостей інноваційного потенціалу здійснили: Л. Антонюк, К. Леніна [1], Т. Гнатєва, Л. Дейнеко, В. Матвейкін [2], І. Новіков, Е. Нікітська [3], В. Федоренко та ін. Наукові основи управління інноваційним потенціалом, процесами досліджуються у працях Дж. Кейнса, М. Портера, Р. Нельсона, Б. Санто, Б. Твісса, Й. Шумпетера та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на суттєвий внесок у вирішення теоретико-практичних питань управління інноваційним потенціалом, зазначена проблема все ще потребує поглибленого вивчення. Зокрема існує потреба у вивченні послідовно-паралельного підходу до управління інноваційним потенціалом на рівні національної економіки.

Постановка завдання. Мета статті полягає у поглибленому вивченні послідовно-паралельного підходу до управління інноваційним потенціалом на всіх рівнях національної економіки, визначенні елементів, головних переваг та характеристик послідовно-паралельного підходу до управління інноваційним потенціалом

Виклад основного матеріалу дослідження. Управління інноваційним потенціалом – це комплекс процесів і заходів управлінського циклу, форм і методів його організації, які зорієнтовані на забезпечення інноваційного розвитку об'єкта, досягнення сформульованих місії й інноваційних цілей із використанням цілеспрямованого впливу на компоненти інноваційного потенціалу. Такому управлінню притаманна наявність програми реалізації та напрями управлінського впливу.

Послідовно-паралельний підхід до управління інноваційним потенціалом на всіх рівнях господарювання (рис. 1), зокрема на рівні суб'єктів господарювання, дає змогу підвищити ефективність ухвалення управлінських рішень та зменшити ризик реалізації помилкових рішень у разі виконання інноваційних програм і проєктів, формування та використання інноваційного потенціалу, покращити стан інноваційного потенціалу на усіх фазах реалізації інноваційних програм.

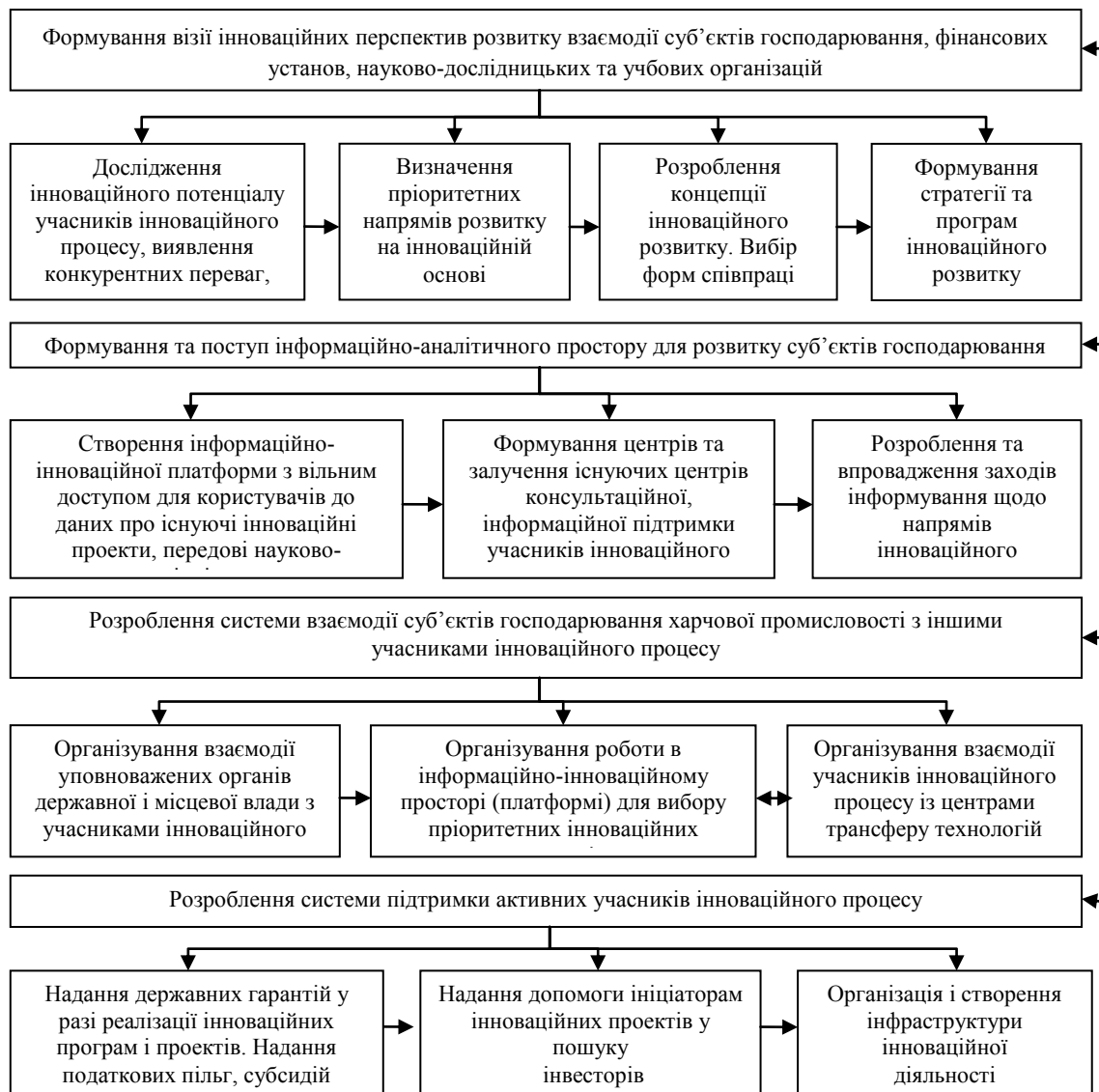

Рис. 1. Послідовно-паралельний підхід до управління інноваційним потенціалом на всіх рівнях господарювання

Джерело: розроблено авторами на основі [2, 3]

У разі ухвалення паралельних рішень учасники інноваційного процесу на кожному етапі здійснюють оцінку управління інноваційним потенціалом, науково-технічних, ринкових, фінансових, виробничих перспектив розвитку інноваційних проєктів. Для втілення цього підходу інформація має бути загальнодоступною для кожного учасника [1].

У процесі впровадження послідовно-паралельного підходу до управління інноваційним потенціалом на всіх рівнях господарювання потрібне: визначення елементів, етапів інноваційного процесу із залучення усіх учасників; визначення послідовності елементів, етапів виконання інноваційного процесу; визначення взаємодії елементів, етапів інноваційного процесу; визначення критеріїв, принципів, методів та форм, які потрібні для управління інноваційним потенціалом для забезпечення результативності інноваційного процесу; формування структури системи забезпечення ресурсами з метою здійснення інноваційного процесу, контролю за виконанням; встановлення правил, норм, послідовності дій для здійснення інноваційного процесу; формування структури системи заходів, які потрібні для досягнення поставлених стратегічних цілей у напрямі поліпшення управління інноваційним потенціалом, систематичного вдосконалення інноваційного процесу.

Для цього доцільно розробити заходи для реалізації етапів послідовності інноваційного розвитку суб'єктів господарювання в системі з підприємствами та організаціями, НДІ, центрами трансферу

інноваційної продукції, учбовими закладами у межах «дослідження і розробки – освіта – виробництво – фінансування». Перебіг забезпечення й організації інноваційного процесу опирається на формування й реалізацію управлінських рішень щодо системи завдань, які окреслюють головні стадії управління інноваційним потенціалом (табл. 1).

Таблиця 1

Основні характеристики послідовно-паралельного підходу до управління інноваційним потенціалом

Завдання для забезпечення та організації інноваційного процесу	Елементи управління інноваційним потенціалом та діяльністю
<ul style="list-style-type: none"> - взаємодія учасників інноваційного процесу для трансформації знань в інновації; - дослідження попиту на інновації, інноваційного потенціалу; - розроблення чіткого механізму, заходів створення та реалізації інновацій; - організація управління інноваційним потенціалом; - підтримка системи забезпечення реалізації інноваційного процесу, системи управління інноваційним потенціалом; - вдосконалення системи управління інноваційним потенціалом на основі формування і розв'язання стратегічних завдань; - трансфер технологій для поліпшення діяльності суб'єктів господарювання завдяки відповідним центрам, сектору наукоємного підприємництва; - налагодження системи оцінювання та захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності; - формування кадрів відповідної кваліфікації, менеджерів для роботи у сфері інновацій тощо; - формування умов для залучення інвестицій. 	<ul style="list-style-type: none"> - визначення умов для розвитку інноваційного процесу; - накопичення та аналізування інформації; - окреслення структурних елементів з метою реалізації інноваційного процесу, умов їхнього взаємозв'язку; - залучення організацій до інноваційного процесу, налагодження взаємодії; - облік, аналіз структурних елементів, контроль за реалізацією, оцінка отриманих результатів та ринкових умов; - встановлення обсягів ринку на інноваційні технології; - встановлення обсягів ринку на продукцію суб'єктів господарювання, визначення можливостей їх дифузії; - розроблення і впровадження проектів (програм), бізнес-планів.

Джерело: розроблено авторами

Головними перевагами послідовно-паралельного підходу до управління інноваційним потенціалом на всіх рівнях господарювання є:

- безперервність, взаємозалежність проведення інноваційного процесу, інноваційної діяльності та взаємопов'язаність елементів управління інноваційним потенціалом;
- більш повне виконання вимог задля досягнення намічених стратегічних цілей;
- створення синергетичного науково-дослідного результату;
- постійне удосконалення інноваційного процесу, впровадження отриманих результатів.

Вирішення описаних завдань і здійснення усіх елементів, що спрямовані на управління інноваційним потенціалом на всіх рівнях господарювання, забезпечується налагодженою організаційно-економічною взаємодією учасників інноваційного процесу. Така взаємодія дає змогу налагодити внутрішні і зовнішні зв'язки, управління у межах цілісного комплексу, забезпеченні відповідними кадрами, вимоги до яких формуються інноваційною політикою.

Висновки. Застосування послідовно-паралельного підходу до управління інноваційним потенціалом на всіх рівнях дає змогу підвищити конкурентоспроможність усіх економічних одиниць. Цей підхід має на меті концентрацію обмежених ресурсів на виконанні завдань і реалізації заходів, які дійсно сприятимуть підсиленню інноваційного потенціалу і досягненню намічених стратегічних цілей. Особливо такий підхід актуальний у процесі розроблення напрямів розвитку інноваційного потенціалу суб'єктів господарювання та інших учасників інноваційного процесу на сучасному етапі поступу економіки. Важливо удосконалити та ефективно використовувати положення нормативно-правових документів про розвиток інноваційної діяльності та політики.

Література

1. Аленина К. А. Применение модели последовательно-параллельного процесса разработки продукта в целях усовершенствования инновационного процесса промышленного предприятия [Електронний ресурс] / К. А. Аленина, Е. И. Бабенко. – Пермь : Ars Administrandi, 2011. – С. 56–62. – Режим доступу : http://ars-administrandi.com/article/Alenina_Babenko_2011_4.pdf.

2. Инновационный потенциал: современное состояние и перспективы развития : монография / В. Г. Матвейкин, С. И. Дворецкий, Л. В. Минько и др. – М. : «Издательство Машиностроение-1», 2007. – 284 с.

3. Никитская Е. Ф. Концепция управления инновационным потенциалом территориальных субъектов рынка [Електронний ресурс] / Е. Ф. Никитская // Интернет-журнал «НАУКОВЕДЕНИЕ». – 2012. – № 4. – Режим доступу : <http://publ.naukovedenie.ru>.

4. Юринець З.В. Оцінювання інноваційного потенціалу суб'єктів господарювання харчової промисловості [Електронний ресурс] / З.В. Юринець, В.В. Круглякова // Економіка та суспільство. – 2016. – № 7. – Режим доступу : <http://www.economyandsociety.in.ua>.

Надійшла: 03.07.2017, рецензент: д. е. н., проф. Хоронжий А.Г.